

บทที่ 2

วรรณคดีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 5 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นการวิจัยภายในประเทศ และต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

การวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

ม.ร.ว.นิภัสสร ลดาวัลย์ และ สุภาพร กัณฑ์วานิช (2519: 14-22) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ ระหว่างนักเรียนประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามกับตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนพหุเวชอนุสรณ์ จำนวน 613 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนทั้งสองระดับแตกต่างกันมาก คือ นักเรียนระดับมัศึกษามีความรู้ดีกว่านักเรียนประถมศึกษา ส่วนการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียนทั้งสองระดับไม่แตกต่างกัน

เรวดี ต่อประดิษฐ์ และ ศิริเพ็ญ อรุณประพันธ์ (2521: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาด้านระบาดวิทยาของโรคในช่องปาก เพื่อหาความชุกชุมและความรุนแรงของโรค พร้อมทั้งศึกษาสภาวะต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของโรคและพฤติกรรมทางด้านทัศนสุขภาพในเด็กวัยก่อนเรียน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 7 จำนวน 2,227 คน จากโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 17 โรงเรียน ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีฟันผุร้อยละ 62.41 อนามัยในช่องปากและโรคปริทันต์อยู่ในขั้นไม่รุนแรงนัก นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่อง การป้องกัน การรักษา และการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพ

ทัศนีย์ อินทรสุขศรี (2522: 123-124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครราชสีมา" ดำเนินการวิจัย โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 738 คน ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนสุขภาพของนักเรียน พบว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลมีความรู้เกี่ยวกับทัศนสุขภาพไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง นักเรียนในเขต และนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่มีทัศนคติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี และใกล้เคียงกัน
3. นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง นักเรียนในเขต และนอกเขตเทศบาล ส่วนใหญ่ยังปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพไม่ถูกต้อง

ยุพา เล่งเวทาสถิตย์ (2523: 115-124) ได้ทำการศึกษางานส่งเสริมทัศนสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียนในศูนย์โภชนาการของจังหวัดร้อยเอ็ด 2 แห่ง จำนวน 291 คน ซึ่งดำเนินการโดยพี่เลี้ยงเด็กที่ได้รับการอบรมมาแล้ว จำนวน 7 คน โดยให้เด็กแปร่งฟันที่ศูนย์โภชนาการทุกวัน วันละ 2 ครั้ง ในเวลาเช้า และหลังอาหารกลางวัน พร้อมทั้งทำการตรวจความสะอาดทุกวัน ทั้งก่อนและหลังแปร่งฟัน ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีโรคเหงือกซึ่งวัดเป็นจำนวนฟันที่มีเหงือกอักเสบต่อคนลดลงประมาณร้อยละ 66 - 70 และพบว่าเด็กมีความรู้เรื่องฟันร้อยละ 46 เด็กให้ความสนใจและชอบแปร่งฟันร้อยละ 89

เพ็ญศรี สิทธิสมวงศ์ (2524: บทคัดย่อ) ได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นทางทัศนสุขภาพชุมชน อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี จำนวน 885 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุ 6 - 12 ปี และกลุ่มอายุ 35 - 44 ปี จากผลการสำรวจพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วทุกคนมีฟันผุ 1 ซี่ การรักษาโรคน้อยมาก หรือเกือบไม่มีเลย ฟันถาวรจะปรากฏการถูกทำลายโดยโรคฟันผุทันทีที่ฟันขึ้นในปาก คือ เมื่ออายุ 6 - 7 ปี ซึ่งจะมีการผุถึง 1 - 16 ซี่ต่อคน และกลุ่มอายุ 35 - 41 ปี ดัชนีโรคฟันผุจะสูงตามอายุจนถึง 4 - 17 ซี่ต่อคน ส่วนใหญ่ในด้านความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับทัศนสุขภาพพบว่า ความรู้ยังมีน้อย การปฏิบัติบางอย่างยังไม่ถูกต้อง ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของทัศนสุขภาพ

ศุภรัตน์ พงษ์วานิต (2524: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เปรียบเทียบสุขปฏิบัติเกี่ยวกับอนามัยในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีทัศนสุขภาพต่างกัน ในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีอายุ

ระหว่าง 12 - 13 ปี ของโรงเรียนวัดธาตุทองฝ่ายประถม และโรงเรียนวัดปทุมวนาราม จำนวน 180 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียน ที่มีทันตสุขภาพดี และนักเรียนที่มีทันตสุขภาพไม่ดี ไม่มีความแตกต่างกัน

ไพบูลย์ โล่ห์สุนทร และคณะ (2524: 1142-1147) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ทางด้านอนามัยและการปฏิบัติทางด้านอนามัยของนักเรียนชั้นประถม" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เนื้อหาที่ใช้ในการวัดความรู้ประกอบไปด้วย เรื่องอนามัยทั่ว ๆ ไป ได้แก่ สุขวิทยาส่วนบุคคล สุขภาพของฟัน สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและโภชนาการ ส่วนการปฏิบัติตนทางด้านอนามัยของนักเรียน กระทำโดยการตรวจความสะอาดของนักเรียนโดยพยาบาลสาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นตามชั้นเรียน แต่การปฏิบัติทางด้านสุขภาพอนามัยไม่เพิ่มขึ้นตามชั้นเรียนเหมือนทางด้านความรู้ และไม่แตกต่างกันในระดับชั้นต่าง ๆ ความรู้และการปฏิบัติตนทางด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กัน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

เมสกิน และคนอื่น ๆ (Meskin and others 1970: 293-295) ได้ทำการวิจัย โดยทำโครงการทดลองชื่อ "โครงการทันตสุขภาพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีอัตราเสี่ยงต่อโรคฟันสูง" (A Preventive Dental Program for High Risk Children) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กทราบถึงการรักษาสุขภาพในช่องปาก สามารถแปรงฟันได้อย่างถูกวิธี เพื่อลดอัตราการเกิดโรคฟันผุ และป้องกันโรคฟันผุที่จะเกิดขึ้นใหม่ ดำเนินการวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 48 โรงเรียน ในการดำเนินงานตามโครงการจะประกอบด้วย การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทันตสุขภาพ การควบคุมอาหารที่ทำให้ฟันผุ และการใช้ฟลูออไรด์เสริมสร้างฟันให้แข็งแรง แล้วประเมินผลโดยการตรวจสอบสุขภาพเหงือกและฟันของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะ ๆ ในเวลา 2 ปี ผลการวิจัยพบว่า

1. สุขภาพเหงือกของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดีขึ้น โรคเหงือกลดลงร้อยละ 32 ในกลุ่มทดลอง และร้อยละ 10 ในกลุ่มควบคุม

2. การลดสภาพการเกิดโรคฟันผุ พบว่า กลุ่มควบคุมได้รับการอุดฟันร้อยละ 42 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิม และกลุ่มทดลองได้รับการอุดฟันร้อยละ 41 ซึ่งลดลงจากเดิม

3. การลดอัตราการเกิดโรคฟันผุที่เกิดขึ้นใหม่ พบว่ามีการรักษาโรคฟันผุที่เกิดขึ้นใหม่ 100 ซี่ในกลุ่มควบคุม และ 68 ซี่ในกลุ่มทดลอง

เมเยอร์ (Meier 1975: 462-467) ได้ทำโครงการทดลองชื่อ "โครงการควบคุมแผ่นคราบฟันในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" (A Plaque Control Program at The Sixth Grade Level) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบภาวะทางทันตสุขภาพของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนทันตสุขภาพในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว กับนักเรียนที่ผ่านกระบวนการเรียนการสอนทันตสุขภาพในชั้นเรียนร่วมกับการปฏิบัติทางด้านทันตสุขภาพประจำวัน ดำเนินโครงการโดยจัดแบ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาชานเมืองลอสแอนเจลิส ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 244 คน จาก 8 ห้องเรียน ออกเป็น 4 กลุ่ม โดยให้เป็นกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มควบคุมจะเป็นกลุ่มที่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพตามแผนการดำเนินงานของโครงการ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่นักเรียนได้รับความรู้เรื่องการใช้เส้นใยจัดคราบฟันและการแปรงฟันอย่างถูกวิธี จากภาพยนตร์ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีการบรรยายและอภิปรายถึงสาเหตุและอันตรายของโรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบ ร่วมกับการสาธิตถึงวิธีควบคุมและป้องกันโรคดังกล่าว การบรรยายและอภิปรายจะมีสไลด์ประกอบ เมื่อสิ้นสุดการสาธิตนักเรียนจะได้ชมภาพยนตร์เกี่ยวกับการใช้เส้นใยจัดคราบฟัน และการแปรงฟันอย่างถูกวิธี กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพเหมือนในกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 ร่วมด้วยการแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน และการใช้เส้นใยจัดคราบฟัน โดยมีครูคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้เวลาในการดำเนินโครงการ 4 เดือน ผลการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้ร่วมกับการปฏิบัติทางด้านทันตสุขภาพ มีภาวะทางทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งได้รับความรู้ทางด้านทันตสุขภาพเพียงอย่างเดียว

กรีนเบิร์ก (Greenberg 1977: 26-31) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์รูปแบบการสอนทันตสุขภาพ" (An Analysis of Various Teaching Modes in Dental Health Education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการสอนทันตสุขภาพที่มี

ประสิทธิผลต่อการลดแผ่นคราบฟัน (plaque) และอาการของโรคเหงือกอักเสบ ดำเนินการวิจัยโดยกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากโรงเรียนมัธยมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาประจำตำบล ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเมืองของเมืองบัฟฟาโล รัฐนิวยอร์ก จำนวน 400 คน (ชาย 212 คน หญิง 188 คน) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจะถูกแบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มจะมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพ แต่จะมีการทบทวนถึงกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับทันตสุขภาพในรอบปีที่ผ่านมา จากนั้นนักเรียนจะได้รับการกระตุ้นในเรื่องของการแปรงฟัน และการใช้เส้นใยขจัดคราบฟัน (flossing) จากผู้ปกครอง โดยมีรางวัลเป็นสิ่งจูงใจ

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพ โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย การแสดงหุ่นกระบอก การจัดป้ายนิเทศ การแสดงละคร ฯลฯ

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพ โดยมีทันตภิบาลเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ประกอบด้วย การบรรยาย การแสดงปาฐกถา และภาพยนตร์

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพ เช่นเดียวกับในกลุ่มที่ 3 แต่มีครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

กลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มที่ผสมผสานกิจกรรมจากทั้ง 4 กลุ่ม เข้าด้วยกัน

กลุ่มที่ 6 เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขภาพ แต่มีการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอนในรอบปีที่ผ่านมา

กลุ่มที่ 7 เป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองใช้รางวัลเป็นสิ่งจูงใจในการแปรงฟัน และการใช้เส้นใยขจัดคราบฟัน เช่นเดียวกับในกลุ่มที่ 1 หากแต่ไม่ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เริ่มแรกพร้อมกับกลุ่มอื่น ๆ

กลุ่มที่ 8 เป็นกลุ่มที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษา เช่นเดียวกับในกลุ่มที่ 5 ต่างกันที่ไม่มีการใช้รางวัลเป็นสิ่งจูงใจในการแปรงฟัน และการใช้เส้นใยจัดคราบฟัน

กลุ่มที่ 9 เป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองใช้รางวัลเป็นสิ่งจูงใจในการแปรงฟัน และการใช้เส้นใยจัดคราบฟัน โดยเริ่มปฏิบัติการพร้อมกับกลุ่มอื่น ๆ แต่ไม่ตลอด 16 สัปดาห์

ก่อนและหลังปฏิบัติการซึ่งใช้เวลาทั้งสิ้น 16 สัปดาห์ นักเรียนทุกกลุ่มจะได้รับการตรวจแผ่นคราบฟัน และอาการของโรคเหงือกอักเสบ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาในทุกกลุ่ม สามารถทำให้แผ่นคราบฟันของนักเรียนลดน้อยลง ยกเว้นกลุ่มควบคุม ส่วนอาการแสดงของเหงือกอักเสบลดน้อยลงในทุกกลุ่ม กิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาที่สามารถลดแผ่นคราบฟันได้มากที่สุด คือ การทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาที่ผ่านมา ร่วมกับการใช้รางวัลเป็นสิ่งจูงใจในการแปรงฟัน และการใช้เส้นใยจัดแผ่นคราบฟัน และกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาที่ลดอาการแสดงของโรคเหงือกอักเสบได้มากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และการทบทวนกิจกรรมการเรียนการสอนทันตสุขศึกษาที่ผ่านมา ร่วมกับการใช้รางวัลเป็นสิ่งจูงใจในการแปรงฟัน และการใช้เส้นใยจัดแผ่นคราบฟัน

บาร์เนส (Barnes 1976: 4280-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลของการควบคุมตนเองในการพัฒนาสุขภาพในช่องปากของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5" (The Effect of Self-Management on Oral Hygiene Improvement Among Fifth-Grade Students) ดำเนินการวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่ควบคุมตนเองในเรื่องของการมีสุขปฏิบัติในช่องปากที่ถูกต้อง กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่ควบคุมตนเองในเรื่องของการแปรงฟันตามกำหนดเวลา ส่วนกลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ไม่มีการกำหนดให้ทำกิจกรรมใด ๆ นอกจากความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในช่องปากเท่านั้นซึ่งทุกกลุ่มจะได้รับเหมือนกัน ก่อนเริ่มโครงการนักเรียนทุกคนจะได้รับการตรวจสุขภาพในช่องปากโดยทันตแพทย์คนเดียวกัน และจะกระทำอีก 2 ครั้งคือ เมื่อสิ้นสุดโครงการและหลังจากโครงการสิ้นสุดแล้ว 2 สัปดาห์ ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ควบคุมตนเองในเรื่องของสุขปฏิบัติในช่องปาก มีสุขภาพในช่องปากดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ควบคุมตนเองในเรื่องการแปรงฟันตามกำหนดเวลา และนักเรียนในกลุ่มควบคุม

ไพร์ส และ ไบร์เน (Pierce and Byrne 1979: 400-403) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ผลของการฝึกอบรมครูที่มีต่อสุขภาพฟันของนักเรียน" (Effective of Teacher In-Service Workshops on Student Dental Health) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพในการฝึกอบรมครูแบบใช้เวลาอบรมวันละ 3 ชั่วโมงกับ วันละ 6 ชั่วโมง ดำเนินการวิจัยโดยฝึกอบรมครูในระดับอนุบาล ประถมศึกษาปีที่ 2 และ ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 37 คน ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ทันตสุขภาพ เพื่อพัฒนาทันตสุขภาพของนักเรียน โดยแบ่งการอบรมออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ใช้เวลาในการฝึกอบรมวันละ 3 ชั่วโมง และกลุ่มที่ใช้เวลาในการฝึกอบรมวันละ 6 ชั่วโมง ใช้เวลาในการฝึกอบรม 2 สัปดาห์ จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างครูระดับชั้นละ 2 คน จากกลุ่มที่อบรมวันละ 3 ชั่วโมง และ 6 ชั่วโมง ให้จัดการเรียนการสอนทันตสุขภาพ ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองในแต่ละระดับชั้น โดยใช้เวลา 8 สัปดาห์ ก่อนเริ่มต้นการเรียน การสอน และเมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุดลง นักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจะตอบ แบบสอบถามเกี่ยวกับทันตสุขภาพ และได้รับการตรวจสุขภาพเหงือกและฟัน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับทันตสุขภาพทั้งสองรูปแบบ มีผลทำให้สุขภาพเหงือกและฟันของนักเรียน ดีขึ้น และไม่มีความแตกต่างกัน

คณะทำงานด้านทันตสุขภาพแห่งโอกานาแกน (The Okanagan dental health team 1978: 423-427) ได้จัดทำโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล โดยให้ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ด้วยการนำเด็กไปพบทันตแพทย์ และอนุญาตให้เด็กใช้ฟลูออไรด์ ในการป้องกันโรคฟันผุ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งสิ้น 3,462 คน จาก 11 โรงเรียน จะได้รับการสอนเกี่ยวกับการแปรงฟันอย่างถูกวิธี และการใช้ฟลูออไรด์เพื่อป้องกันโรคฟันผุ คณะทำงานได้ทำการประเมินผลโครงการ โดยทำการสุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 316 คน จาก 4 โรงเรียน แบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งผู้ปกครองให้ความร่วมมือจำนวน 105 คน และกลุ่มควบคุมซึ่งผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือจำนวน 211 คน การประเมินผลโครงการกระทำ โดยตรวจนับ และเปรียบเทียบจำนวนครั้งของการไปพบทันตแพทย์ จำนวนครั้งของการแปรงฟัน และการใช้ฟลูออไรด์ จากแบบฟอร์มที่มอบให้นักเรียนไป รวมทั้งผลการตรวจสุขภาพเหงือกและ ฟัน ซึ่งกระทำก่อนและหลังโครงการ ผลการประเมินโครงการพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่ง ผู้ปกครองให้ความร่วมมือต่อโครงการมีการปฏิบัติเกี่ยวกับทันตสุขภาพ และมีภาวะทันตสุขภาพ ดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมซึ่งผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ

โฮล (Houle 1982: 256-261) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผลทางด้านพฤติกรรมทันตสุขภาพจากประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านทันตศึกษาในระยะยาว" (The Impact of Lone-Term Dental Health Education on Oral Hygiene Behavior) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลจากการใช้หลักสูตรทันตศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดำเนินการวิจัยโดยเลือกโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโรดไอแลนด์ (Rhode Island) ซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตชนบท จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนที่ 1 เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนทันตศึกษาตามหลักสูตรศึกษา ซึ่งบรรจุเนื้อหาทันตศึกษา เข้าไว้ในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปใน 2 ลักษณะ คือ การแยกสอนเป็นหน่วยโดยเฉพาะ กับการบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ โรงเรียนที่ 2 เป็นโรงเรียนที่ไม่มีหลักสูตรทันตศึกษาอย่างเป็นทางการ การจัดการเรียนการสอนทันตศึกษา ดำเนินการโดยนักศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนของทั้งสองโรงเรียนจะ เน้นความรู้ และการปฏิบัติทางด้านทันตศึกษา วิธีสอนตลอดจนสื่อการเรียน ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ และการจัดทำโครงการทางด้านทันตศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการป้องกันโรคในช่องปากประจำปี ร่วมกับการใช้ฟลูออไรด์ป้องกันโรคฟันผุ โรงเรียนที่ 3 ถูกกำหนดให้เป็นโรงเรียนควบคุมซึ่งไม่มีหลักสูตรทันตศึกษา และไม่มีการเรียนการสอนทันตศึกษารวมทั้งไม่มีกิจกรรม หรือโครงการใด ๆ ที่เกี่ยวกับทันตศึกษาเลย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ 1 ซึ่งได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ทางด้านทันตศึกษาตามหลักสูตร มีความรู้และการปฏิบัติทางด้านทันตสุขภาพดีกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ 2 ซึ่งไม่มีหลักสูตรทันตศึกษา แต่มีการจัดการเรียนการสอนทันตศึกษาโดยนักศึกษากิจกรรม และโรงเรียนที่ 3 ซึ่งไม่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันตศึกษาและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับทันตสุขภาพ

สรุปการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพของนักเรียนในระดับประถมศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

นักเรียนในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพไม่ถูกต้อง นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพแตกต่างกัน ส่วนนักเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลมีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพไม่แตกต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพ

ของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นตามชั้นเรียนที่สูงขึ้น นักเรียนที่มีสุขภาพในช่องปากดี และนักเรียนที่มีสุขภาพในช่องปากไม่ดี มีความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพไม่แตกต่างกัน ความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพ

สำหรับในด้านทัศนคติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพ พบว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีทัศนคติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ดี และไม่มี ความแตกต่างกันระหว่างนักเรียนชาย กับนักเรียนหญิง แต่จะแตกต่างกันระหว่างนักเรียนใน เขตกับนอก เขต เทศบาล

การจัดการเรียนการสอนทันตสุขภาพ และการดำเนินโครงการทันตสุขภาพใน โรงเรียน สามารถลดอัตราการเกิดโรคในช่องปากลงได้ และทำให้นักเรียนมีสุขภาพในช่องปาก สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน จะทำให้การ จัดดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การจัดอบรมครู เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียน การสอนทันตสุขภาพในโรงเรียน จะมีผลต่อการมีทันตสุขภาพที่สมบูรณ์ของนักเรียน

จากสรุปผลการวิจัยดังกล่าวจะพบว่า ได้เคยมีผู้ทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และ การปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนในระดับประถมศึกษาไว้บ้างแล้ว แต่ไม่เคยปรากฏว่า มีผู้ใดทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 5 มาก่อนเลย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับทันตสุขภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 5 โดยศึกษาตามตัวแปร เพศของนักเรียน และ เขตที่ตั้งของโรงเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็น แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ตลอดจน ปรับปรุงการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพของนักเรียนประถมศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป